

դադու թեան, փրկարար շուռականի խոնարհ երկրպագութիւնը: Արդ ինչ որ Հիւնէկարաներու եւ Փիլոմնաներու բով մուտ սկսած է գտնել, կարող է Հռիփսիմներու եւ Սաթիկիներու քովն ալ գտնել. եւ եթէ Հեղինակը ապագային այս տեսակ խնդիրներու հայեցող մատնին մէջ ցիրուցան, յայտնի ու լռելնայն հաղորդած սկզբունքները ճոխացնելով մէկ ամփոփ եւ լուսաւոր գլուխի մէջ դետտել, առաւել եւս շնորհապարտ կը կացուցանէ իր ընթերցողները:

ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ ՄԻԿԱԵԼԱՆ. — Կոստանթնուպոլսէն, 1896 թ. Գ. Պոլիս 1896 Տպար. Առատորեան. 128, էջ 16, 9/10/96 172:

Հեղինակը ծանօթ է արդէն իր ժողովրդական բանաստեղծութեանց բովանդակութեամբն ուրիշ հրատարակութիւններով, որոնք հասարակութեան մէջ ընդունելութիւն գտած են: Իր «Սփոփանք Նումիկին» սպասած է, իսկ «Իլլական կեանքի Նումաքներ» արդէն երկրորդ տպագրութեան արժանացած են. այժմ կ'ընծայէ մեզի Հեղինակը իր թէեւ փոքրիկ բայց սիրուն քնարիկը, որ ութը համեմատաբար համառօտ ու ընդարձակ ոտանաւոր (ժողովրդական երգեր) կը բովանդակէ. «Համօ», «Անճարակը», «Ընդհանրականութիւն», «Խաչն առաջը», «Խման գիշերը», «Թըրաւրէի եմ», «Արժապետին Յորդեանը» եւ «Նոր փեսան» են այս երգերուն խորագիրները: Ոտանաւորները ընդհանրապէս լուս կազմուած եւ սահուն են. «Խման գիշերէն» հետեւեալ պատասխիկը

Ուր մինաց, ճիւղ է առ տարի գարուն,
Փոշին ու քորտինք ամառ օրերուն,
Հատաւ փառած ունի, կը տիրէ ձմեռ,
Փողոցն ինկեր եմ, կէս մերկ կիսամուռ:
Խօսքը մըլերիսի, ալ լուսնիմ շապիկ,
Ոտերս որ ըսես, շատուց են բապիկ:
Ա՛յր կը քաշեմ չոր հացի մը քլուտ,
Այս է ինծի պէս մարդուն շուշքլուտ:
Հա, գէշ կատակ չէ, ծերուկ Ս. Եսկիւր,
Թաթուէ մորտքը, ձուռ թափէ լոփ լոփ:
Ու՛՛՛՛՛, ու՛՛՛, ինչ ցուրտ է, սառեւի է գետին,
Զըմուռ կոյ ձըմուռ, գետ աւար ետին: Եւն.

փոքր ի շատէ լոյս կը սփռէ. «Բնարիկին» ներքին յատկութեան ու լեզուական նկարագրին վրայ. Պր. Յովհաննիսեան սիրող է ժողովրդական պարզութեան, իսկ լեզուի կողմանէ կը հետեւի ոչ այնչափ ժողովրդական իսկական ուսման հարկաւորական ընտանական բարբառի: «Բնարիկին» ութը թերթը յաճախ յանդիցիւր տպաւորութիւն կը թողուն ընթերցողին վրայ:

Հ. Ա. Ա.

ՄԱՆԻԿԱՆԻԿԱՆ

ՄԱՆԻԿԱՆԻԿԱՆ

Տահմիկ Պիւնիկիկ թողաւորը:

Վաղրդա գրեթէ երկու տարւոյ պէտք ունէր արեւմտեան Ափրիկէի՝ Տահմիկ սեւաւ մորթ իշխանն կատարելապէս նուաճելով հպատակեցնելու: Եւ այս գործն՝ որ գաղղիացի Տոտս (Dodd) զօրապետին էր յանձնուած, ստուգելի գիւրդին չէր, որովհետեւ առ Տահմիկացիս ոչ միայն ազգին ընդհանուր պաշտպանութիւնն նուիրական պարտք կը համարուի, այլ նաեւ իշխանն անձին պաշտպանութեան համար ունի Աֆրիկէն քաջամարտ գունդ մը, որ 800 մարտիկ՝ յամուսնութենէ ինքնակամ հրաժարեալ կանանցմէ կը բաղկանայ, որոնք իրենց յանդիմանութեամբն ու քաջարտութեամբն այրերն ալ կը գերազանցեն: Իրենց պաշտպանութեան գործինն էին՝ գաղղի, գերանդի, աղբիւր, եւ սակե զատ ուրիշ բաղմամբի կրկնահար հրացաններ եւ հին ատրճանակներ: Բայց այս ամենայն չկրցաւ իրենց օգնել. յամին 1893 Սեպտեմբերին գաղղիացիք պատերազմն վաստակեցան. իսկ իւր մարդիկներէն լքուած ու մատնուած Բալալալ թագաւորն մերթ այս եւ մերթ այն գիւղի մէջ կը պահուէր, իւր անձին հետամուտներէն պրծելու համար: Այս աննպատ բախտէն պատելու եւ ֆէրիէրգուութն ու խանդաղատութիւնը շարժելու համար, 1893 Յուլի ամսին Սեպտ. 30ին Պէհ-հանգին վերջին մարդաղոհը կատարել տուաւ. իւր բով մնացած սակաւամբի գերիները մորթել հրամայելով: Սակայն դէր իւր ջնքով աղաչանաց չլսեցին, եւ գաղղիացիք սատակապէս կը հալածէին: Եւր վերջապէս յետին կարտութեան հետամտից մերձեանք իմացաւ, մեծ ցաւով իւր մայրն ալ զոհել հրամայեց, որպէս զի անդիի աշխարհքն իւր կէտէն հոգը հաւատարմութեամբ պատմէ հոս իրեն պատահածներն ու թերեւս սարդ գարման տանի: Սակայն դեռ Նոյն օրը Յուլի 25ին ստիպուեցաւ Պէհ-հանգին փոքր գիւղի մը մէջ յաղթական գաղղիոյ կամաց առանց պայմանի անձնատուր ըլլալ: Պէհ-հանգին՝ Տոտս զօրապետին տարուեցաւ եւ անկից ֆոռոնու ծովեզերեայ քաղաքն՝ ուր կաղիւղ տուար տախտակներէ շինուած պատուարի մը իւր բաղմաներունը ընտանեօրը հանգերէ արգելուեցաւ:

Գաղղիացի նմանահան մը ինչորեց իշխանէն որ իւր ընտանեօքն հանգերէ լուսանկար

պատկերին հանելու հրաման տայ: Պէ՛հանդին աւսոր մեծ սիրով հաւանեցաւ, բայց — թերեւս անվատահոգ թեմէնէ կամ լո՛կ հետաքրքրութենէ՝ — այն անծանօթ կազմածքը նախ տեսնելու չէր, զոր եւ մեծ փափագանք չէին: Իւր անբաժնիք եւ անթափէն դրուագ ծխախոշոյ առ ժամանակ իրեն ընկերակցող գաղղիացի հրամանատարին ձեռքը տալով՝ իւր կայսերական գլուխը կաշմածին սեւ շղարշին տակ խոլեց, եւ շատ կը դուարճանար ապակեայ աթիստակին վրայ անձանց եւ առարկայից հակառակ պատկերները նշմարելով: Յետոյ գործնոյն առջեւ նստած՝ կենդանագիրն հանել տուաւ երկայնաբուն ծխափողն բերանը դրած: Ապա կանանց եկաւ կարգը, որոնցմէ երեսունհինգն էր քոսոսնու իրեն ընկերակցած էին. բայց իշխանն ասոնց մէջէն տասնուհինգ հոգի ընտրեց, բնականաբար ամենէն գեղեցիկները, ոոնք թագաւորական ցեղէ էին. ասոնց մին մետաքսեայ լաթի (foulard) մը մէջ ոսկեղէն թքաման մը կը բռնէր, զոր բոլոր օրը թագաւորին ետեւէն պէտք է որ տանին:

Մեր սեւամորթ իշխանն գեռ միշտ կը յուսար որ իւր կորուսած փառաւորութիւնն վերստին կը ստանայ. բայց Գաղղիացիք այլազգ կը մտածէին: Պէ՛հանդին գետի խնալէն յառաջ զՏահմէ երկու թագաւորութեան բաժնած էին, եւ իրենց անուանած ստուերական թագաւորքն՝ որոնց մին Պէ՛հանդինի եղբայրն էր, գաղղիական վերին կառավարութեան ներքեւ իրենց թագաւորական գահուն վայելքն կը վայելէին. եւ շատ ուրախացան երբ Գաղղիացիք ի քոսոսնու ծանուցին որ Պէ՛հանդին հեռու տեղ պիտի տարուի, այնպէս որ ա՛յ վրստին դարձն անկարելի է: Պէ՛հանդին ցմիշտ հրաժեշտ տալու ժամանակ « Թագուհիք » շատ սրտմեցան, երբ իրենց հաստատ յուսոյն հակառակ մեթոսեցան իրենց թագաւորին ետեւէն երթալու. երեսունուհինգ թագուհիներէն չորս հոգւոյ միայն եւ նոյնապի տղոց հրաման տրուեցաւ իրենց սիրովն ընկերակցելու: « Գաղղիացիք զքեզ պիտի սպաննեն », գոչեցին անոնք որ հոն մնալու դատապարտուած էին, իսկ Պէ՛հանդին վայելուչ էր աներկիւղ ձեւ մ'ըլլաւ, որ իւր յաղթողաց վրայ ալ ազդեց. մտար կեցող Բրիժէ հարիւրապետին դառնալով ըսաւ. « Եթէ Գաղղիացիք զիս սպաննել կ'ուզեն, լաւ եւս է եթէ հիմայ մեղցընեն, ես պատրաստ եմ: », Եւ ասի այնպիսի պատուաբեր եւ զուարթ համահամութեամբ ըսաւ՝ որ ազատ էր երկիւղէ եւ մեծաքանուութենէ: Սակայն Բրիժէ հարիւրապետն ապահով-

ցուց զինքն, ծանուցանելով որ իշխանն ասկէ հեռացընել քաղաքական հրամայեալ օրէնք է, եւ Գաղղիա իւր գերեաց հետ աղէկ կը վարուի: Ղեկավարեալ նաւուն խորխոր վերցուեցաւ եւ Պէ՛հանդին նստելով Անտիլիանց Մարտինիկ կղզին հասաւ, ուր Բոլոր Գարգէնսն իրեն բնակելու տեղ որոշուեցաւ:

Արագիւրք գահնէց Պէ՛հանդին վրայք իրենց ընթերցողաց այլեւայլ տեղեկութիւններ տուին, բայց ինչպէս բնական է, շատ անճիշդ եւ մասամբ բողբոջեալ սխալ, զ. օր. Փարիզի ծանօթ «Figaro» լրագիրն կ'ըսէ թէ Պէ՛հանդին թագաւորն իւր բովանդակ կառավարութեան ժամանակ Գոլոն եւ օրբստօրեայ լուսամանց բարեբեր ազդեցութիւնն ամենեւին չէր գիտեր: Ասոր դէմ դարձաւ Ափրիկէի հետազոտիչ Եօլիհ. չէս իւր « Զերբուս », գրութեամբ, որմէ հետեւեալ կը քաղենք: Մեծ մորթութիւն մըն է կարծել թէ սեւամորթք չեն լուացուի: Ամէնք կը լուացուին, եթէ ունին լուացուելու ջուր: Քաղաքականացելոց մէջ միայն կը տեսնելք մարդիկ, որոնք առողջութեան բնածին խնամցը բնական պատուէրները կը մոռնան: Պէ՛հանդի ծոցի եղբրաց սեւամորթաց քով մեծ նշանակութիւն ունին օրբստօրեայ լուացմունք, եւ ինչպէս իւր հպատակները նմանապէս ինքն Պէ՛հանդին օրն երկու անգամ կը լուանար: Եւրոպացւոյ ծովէն գերեաց հաստատութեանց մէջ միայն՝ ուր սեւամորթք ստիպուած են քրտնախնջ աշխատիլ, տակաւ իրենց ցեղին մաքրութեան ընդադրոյ ազդումն կը կորսնցընեն: Բայց մաքրութիւնն իրենց քով այնպէս բնածին է, որ երբ սպիտակամորթաց տունը պաշտօն մ'ունենան, իսկոյն ասոնց անուան հնչեղական անական մը կը կցեն, երբ օրական Գոլոն չեն կատարեր: Ափրիկէի ներքին կողմերն ալ ամենէն ստորին վայելքին անգամ իւր մարմնին մաքրութեան այնպիսի հոգ կը տանին որ յետագայ գեռ անծանօթ է: Երբ օթեւան մը կը հասնէինք, մեր բեռնակիրներուն առաջին հոգն էր կարգաւորեալ լուացուիլ: Թե՛ արք, թէ՛ կանայք եւ թէ՛ տղաք առտու եւ իրիկուն կը լուանան, իրենց մարմնոյ վրայ աճառ կը բսնեն եւ կը խողանակեն: Իրենց աճառն է՝ մոխիր եւ ձէթ, նոյնպէս սպունգը՝ ափ մը բարակ արմատներ, իսկ կոնքը՝ սնամէջ գլուխ մը: Սեւամորթք կը հաստատեն թէ մենք սպիտակամորթքս իրենց համար սուր եւ անհամոյ հոտ մը կ'ունենանք, թէ եւ նոյն իսկ մարմնութեան պատուէրները խնամով կատարենք: Բովանդակ աշխարհիս վրայ ժողովուրդ մը միայն կը ճանչնամ, որ այս

նկատմամբ զասոնք ալ կը գերազանցէ. այս ժողովուրդն է ճինացըն: Գեւեղ կը յիշեմ թէ ինչպէս զարմացայ երբ ճինական փոքրիկ գետի մը քով ասոնց լուացումը տեսայ: Ասոնք ստորին դասակարգէ մարդիկ էին, գլխաւորաբար բռնաւիր, որ տարժանիք աշխատութիւնամբ իրենց հացն կը վաստելին: Նախ եւ յառաջ ընդհանուր գետի բաշխիք ըրին եւ ապա սկսան մասնական լուացման. իւրաքանչիւր ոք թէ աւանջաց, թէ ռնգաց, թէ բերնի համար զատ զատ փոքր սպունգ մ'ունէր, իսկ լեզուն մաքրելու համար հնդկի եղեգէ փունջ մը: Այս լրգանքը մէկ ժամ կը տուէր՝ օրւան աշխատութիւնէ ետեւ, եւ ապա կերակրել կ'երթային:

Տ Ն Տ Ե Ս Ս Կ Ե Ն

Ճոտղիի մշտնոյթ իմ ի սննդի:

Դաղկի մշտնութիւնը թէ աշխու եւ թէ շահաւոր զբաղում մըն է. ասկէ զատ բարդական նշանակութիւն մ'ալ ունի, ծաղկաբուծութեամբ զբաղողներուն կարգաւորութեան եւ մաքրութեան օրինակ կ'ըլլայ, եւ իւր թէ բանաւոր արարած՝ կ'ուսուցանէ մարդկան բազմակերպ ծաղիկներէն Արարչին ամենակարողութիւնն եւ իմաննութիւնը հետեւեցնել: Դաղկի մշակել բաշխողը, պէտք է որ ինչ ինչ կանոն գիտնայ. անոր համար ամէնէն կարեւոր կանոններէն մէկ քանին կը դնենք հոս: Ընդհանրապէս պարտիպանաց ուղղեալ հարցմունք այս են թէ՝ «Քանիք անգամ այս կամ այն տունին ուղղելու եմ: Ե՞րբ բոյսերն աւելի մեծ ամաններու մէջ պէտք եմ փոխադրել: Այս երկու հարցմանց ալ բնականաբար պարտիպանն անվերջ պատասխան մը չի կրնար տալ. ըստ որում առաջինը թէ՝ «Քանիք անգամ ուղղելու եմ», ուղղակի սննդիկն բարեխառնութեանէն կ'ախտէ. ունի. իսկ երկրորդը՝ «Ե՞րբ աւելի մեծ ամաններու մէջ փոխադրելու եմ», անկող աճմանէն: Ցնկերն անմիջապէս ուղղեալ է, երբ ամանին մէջի հողը չորացած է. սակայն ցորչափ սննդիկ իւրիկ զարգացման եւ աճման մէջ են, լաւ եւս է օրը մի անգամ ուղղել, բայց ջուր տրուած միջոցին թաղարին տակի ծակը բանալու է, որպէս զի ջուրը դուրս վազէ: Փորձառութիւնը կ'ուսուցանէ մեզի որ կախով փայտ աղեցող կամ խոտազգի բոյսեր՝ զ. օր. խորդենի, աղուկուտի, արեւադէմ եւ այլն, չեն վնասիր ինքէ օրերով չռուողութիւն, ընդհակառակն կարծր փայտ ունեցող բոյսեր, զ. օր. վարդ, լեռնաւարդ, կամելիա՝ նաեւ միօրեայ պակասութեամբ ջրոյ իսկոյն կը չորանան: Ցնկերն աւելի մեծ

ամաններու մէջ փոխադրելու համար սպասելու է մինչեւ որ արմատները հողին մէջ կարգաւորեալ տարածութիւն եւ հաստատութիւն: Ենտոյ տունկը թաղարեն առնուլ է, բայց առանց հողն արմատներէն թօթելու: Սննդիկ անկող մեծագոյն մասին յարմար հող գտնելու համար առանձին ծաղկաշաղկութեան պարտէշներ ունենալու է: Բայց եթէ մէկն առանց իւր ժամանակին ու աշխատութեան ինչպէս ինքն անձամբ զայս հոգայ, այնպիսոյն կոնարեր ծառաց անտառներու եւ տերեւախիտ ծառատառներու մէջ գտնուած սեւ հողը կը յանձնենք: Նաեւ շատ անգամ բազմամթիւ տարիներէն ի վեր շատ փայտ կեցած տեղերու մակերեսովն երկու մինչեւ չորս մասնաշաղի թանձրութեամբ սեւ հող կը գտնուի: Բոյսերու ինչ ինչ տեսակներն այլեւայլ հող ալ կ'ուզեն: Վերագոյն յիշատակուած անտառի հողը պարտիկի հողի հետ խառնելով սննդիկ անկող մեծագոյն մասին յարմար է: — Թէ հոտաւետ ծաղիկները գիշերը ննջարանի մէջ առողջութեան վեպ որչափ վնասակար ազդեցութիւն կ'ընեն, կարծենք թէ առ հասարակ ամէնուն ծանօթ է:

Ն Ա Ր Ե Լ Ա Ր Ի Բ

Չնոց ծերութեան:

Չնոց ծարտարութիւնը բնածին չէ ի մեզ, այլ յարատեւ կրթութեան ատացումը: Ուրեմն երբ ձեռքը ծարտարութեան բարձրագոյն աստիճանը կը հասնի, մինչեւ ցերեզ դնոյն կը պահէ եւ երբ կը սկսի ծերանալ: Արդարեւ շատ հետաքրքրական ու կարեւոր կ'երեւան այս հարցմունքը: Եստեմի է թէ՝ երեւելի քաջահմուտ վարպետներ եւ մեծամեծ արուեստագետներ յայտնաբերած են. որովհետեւ. որովհետեւ ինչպէս իրենց հանձարն եղական է, նմանապէս իրենց ձեռքներն առանձին ծարտարութեամբ զարգարուած են: Բայց ընդհանուր նշանակութիւն մ'ունի չափաւոր հանձարով մարդու մը, եւ մասնաւորապէս գործատանց մէջ ծառայող գործաւորի մը համար՝ ձեռաց ծարտարութեան փորձը: Սիր չէյմը Էրիքսոն Պուան անգղիացի բժիշկը, լրագրի մ'ըսածին համեմատ՝ յրթմացս ամաց այս իրողութիւնը փորձեց Պրիմիկէմի եւ Սթաֆֆորտայրի գործատանց մէջ՝ Գիտնականը գտած է՝ որ եթէ գործաւոր մը 17 կամ 18 տարւան գործատուն մտնէ, ձեռաց յարողակութիւնը յարատեւ կրթութեամբ տակաւ աւելի մեծ կ'ըլլայ, մինչեւ որ 30 տարւան միջոցի մէջ՝ ալ կատարելութեան ամենաբարձր աստիճանը հասնի: Չոր օրինակ 30

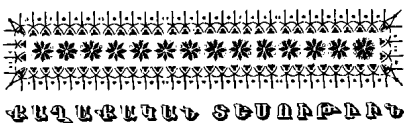
տարի անընդհատ կոծակ շինելու զբաղած գործաւորը 6240 փոսկրեայ կոծակ կը շինէ որ ըստ օրէ: Այս բարձրագոյն յաջողակութիւնը կը պահէ ձեռքը՝ երբ գործաւորը մինչեւ կենաց 40 երորդ տարին ողջ առողջ մնայ: չէիշդ այս ժամանակէն կը սկսի ճարտարութեան նուազումը. եւ Պոսան այս անհրկապելի երեւութիւնս հետեւեալ թուերով կը լուստուորէ: ճարտար գործաւոր մը, կ'ըսէ, կոծակի գործարանի մը մէջ կրնայ շաբաթը 45 շէլլինի վաստկել. 45 երորդ տարեքին՝ իւր վաստակը կը նուազի՝ 40 ըլլայ 38 շէլլինի. իսկ 65 երորդին՝ կ'իջնայ 20 շէլլինի, եւ թափաղկով գործաւորը միշտ առողջ մնացած: Չեռաց տարածամ' ծերանալն ամէնէն յառաջ այն գործարաններու մէջ դիտուած է՝ որոնց գործոցն մեծամասնութիւնը ձեռքը կը կատարէ: Օրինակի աղագաւ, եթէ մտածենք որ գործաւոր մը Շէֆֆիլտի գլեկինի գործարաններուն մէջ օրը 28.000 անգամ կը մրձահարէ, զարմանք չէ՝ եթէ ջրերը հետեւաբար հաշմին: Ուրիշ արուեստներով՝ յորս բոլոր մարմնով կը գործուի, ձեռքն այնչափ կանուխ չի ծերանար: Ուստի ձեռաց յաջողակութեան պահպանութիւնը ձեռք բանող գործաւորին գլխաւոր ապրուստն է, եւ ջանալու է որ ձեռուրներն անգամ ծերանան. որուն կը հասնի՝ եթէ իւր բոլոր անգամներն ի միասին կրթէ եւ զբաղեցնէ: Եւ ահա այս օրինակէն կը տեսնենք՝ թէ ստեղծ անբանաւորութեան թիւն ընել եւ բացօթեայ վայր մը խաղեր խաղալ՝ այսպիսի աշխատանաց համար շատ հարկաւոր է: Բայց նաեւ ուրիշ անխիղճ կրնան սոյն դիտողութենէն օգուտ քաղել, իրենց անուշին ձեռքը՝ կանխահաս ծերութենէն պահպանուելու համար:

Մոռանք մասնակցողաց Չեռագրաց Յուշակի հրատարակութեան:

25. Վսեմպօլի Ապետ Բ. Խ. Զուռնի, որ հաճեցաւ 100 Ֆր. ուղարկել:
26. Պենկալի Աօիական Ընկերութիւն:
27. Ամենպատիւ Իսահակ Իսաբովիչ, Արքեպիսկոպոս Լեմպոլկի հայ թեմին, որ այս անթիւ մեր մատենադարանին նուիրեց քառասունչորս ձեռագիր:
28. Մեծպօլի Վիշէն Իֆ. Զօլասեան:
29. Արթնպօլի Տ. Գովհաննէս Աւագ Քհն. Մկրտչեան:

ԽՄԻ. « ԼԱՆԻՒԻՍ »

ՇԵՆԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒՐԵԱՆ

Վիննա, 26 Յուլիս, 1895:

Վերջին օրերս եւրոպական մամուլը զբաղեցնող նշանաւոր դէպքերէն մին է Աւստրիոյ պետական խորհրդարանին պահպանողական, լեհական եւ ազատամիտ կուսակցութեանց մէջեքին հաստատած Դաշնակցութեան (Coalition) Յունիս 19ին պատահած վերջնական քակումը: Այս դաշնակցութիւնը, որ մերձաւորապէս երկու տարի յառաջ Կոմի Թաֆէ վաղեմի նախարարապետին ներկայացուցած ընտրական մէկ նոր օրինագծի մերժման առթիւ եւ «պետութիւնն արմատական տարրներու դէմ» պաշտպանելու նպատակով, հաստատուեցաւ, ունեցաւ իր լաւ օգուտները, քայց եւ յոռի հետեւանքներ: Բաւական իսկական պատճառն է ազատամիտ կուսակցութիւնը, ըստ որում՝ վերջինս իր ճշնողական սկզբունքը ծնող առած՝ կ'ընդդիմանար Սլովեններուն, որոնց Չիլի քաղքին գերմանական վարժարանի մէջ ուր սլովեն աշակերտները մեծամասնութիւն կը կազմեն, գերմանականներուն յարակից չորս ազգային-դպրոցական լեզուաւ դասարաններ ունենալ կը պահանջէին: Արդ երբ ուսմանց վարչութիւնն այս արդարացի պահանջման գոհացում տալ վճռեց եւ միւս երկու կուսակցութիւններն վարչութեան կողմն ելան, ազատամիտ կուսակցութիւնն որոշեց «ազատամտօրէն», ճնշել, եւ վերջ ք վերջոյ խզեց իր դաշնակցութեան հետ ունեցած կապը:

Դաշնակցութեան քայքայմամբը լուծուեցաւ նաեւ այս երեք միաբանեալ կողմնակցութեանց անդամներէն՝ Կոմի Վինտիշ-Կրեդի նախաձեռնութեամբ կազմուած պաշտօնաւարանը, եւ անոր տեղն անցաւ պետական պաշտօնեաներէ քաղկացած ժամանակաւոր վարչական ժողով մը, որուն Կոմի Գիլմանսէկ ստորին Աւստրիոյ փոխարքայն, զահնեցեան անուանեցաւ:

Մայիս 29ին կատարուեցաւ Վիննայի նոր քաղաքապետի ընտրութիւնը, ո-